

3. Un país fratern i sobirà en tots els àmbits

Concebem la sobirania com la capacitat que tenim, com a ciutadans i ciutadanes constituïts en comunitat política, per decidir democràtica i col·lectivament sobre els afers comuns; és dir, sobre el nostre futur col·lectiu i sobre tot allò què afecta a la nostra comunitat. Catalunya és una nació sobirana i, com a tal, ha de tenir ple dret a construir el seu futur.

Des del punt de vista institucional Catalunya es troba avui immersa en el marc autonòmic d'un règim que fa fallida i que impossibilita l'exercici de la seva sobirania, tant per la negació del caràcter plurinacional de l'Estat espanyol com per la limitada capacitat d'intervenció que té Catalunya en múltiples esferes que afecten a la vida dels catalans i les catalanes. Al mateix temps, però, considerem que l'actual moment de crisi social, política i institucional marca la necessitat i possibilitat d'un canvi no només cap enfora, sinó també cap endins. La fita és la construcció d'una Catalunya nova, justa, digna i lliure, pensada i realitzada no només "per" sinó també "amb" la ciutadania. Creiem que aquest és un procés en el qual han de participar totes les forces polítiques i els sectors socials, però tenim el convenciment profund que qui l'ha de liderar és una majoria social alternativa, que existeix i que està configurada per les classes populars d'aquest país. Des d'aquest nou espai polític volem estar al capdavant d'aquest procés per construir un país en comú.

Actuar de baix a dalt és un dels principis rectors de la nostra formació política. Som una força que té en el seu ADN el municipalisme, perquè el municipi és l'administració més propera a la ciutadania i la més permeable a les seves demandes. Compartim el principi de subsidiarietat, segons el qual els problemes s'han d'abordar tan a prop del seu origen com sigui possible. Apostem per la descentralització i la gestió de proximitat a tots els nivells. Així, entenem el nostre projecte de país des de l'autonomia municipal i des de la seva diversitat geogràfica. Al mateix temps, però, defensem la necessitat de projectar mirades regionals i metropolitanes per als diferents àmbits territorials del país, així com una visió global i multilateral que vertebrï el conjunt del territori des de les diverses realitats que configuren Catalunya.

La sobirania de Catalunya, d'altra banda, no es pot limitar a una sola de les seves expressions – la institucional – obviant tota la resta de dimensions que són igualment fonamentals per a la construcció del nou país. Volem una Catalunya sobirana en termes nacionals però també econòmics, ambientals i socials. És per això que posem sobre la taula nous debats com el de la sobirania econòmica, la sobirania tecnològica, la sobirania alimentària o la sobirania energètica. En altres paraules, volem construir la nova realitat catalana des de múltiples sobiranies, de forma articulada i fraterna amb la resta de pobles germans de l'Estat

Sobirania implica autogovern, i no estar fàcilment exposats a interferències exteriors no desitjades. Defensem en aquest sentit la sobirania alimentària i l'energètica –que no s'han de confondre amb autarquia— perquè es tracta de qüestions vitals en les quals importa molt no ser fàcilment vulnerables.

Ser sobirans vol dir, també, no estar sotmesos a la voluntat dels grans poders econòmics i financers, ni als dictats d'institucions que estan fora de tot control democràtic, com el Fons Monetari Internacional, la Comissió Europea o el Banc Central Europeu. Vol dir poder implementar polítiques econòmiques per fer front a les desigualtats, o poder decidir sobre el deute públic, a voltes il·legítim, i prioritzar l'orientació social de la despesa pública; posant la dignitat i la vida de les persones per davant de tot. No volem rescatar els bancs sinó rescatar a les persones.

Som conscients, al mateix temps, que vivim en un món amb múltiples interdependències, on les causes i les conseqüències dels principals problemes prenen dimensions globals i locals, al mateix temps i de forma relacionada. Des d'aquest nou espai polític no defugim aquesta realitat, ans al contrari. Som una força internacionalista i entenem que l'alternativa social i política que proposem requereix ser construïda a través de xarxes globals que es basin en la col·laboració solidària entre iguals. Des d'aquest punt de vista el municipalisme

transformador, les ciutats rebels i els diferents territoris treballant en xarxa representen una esperança per canviar i democratitzar Europa des de baix.

En aquest sentit, la fraternitat és per a nosaltres no només un valor cabdal a fomentar en la relació entre els pobles d'Espanya, d'Europa i del món; sinó també una pràctica política que es concreta amb aliances amb altres forces d'arreu. Unes aliances que, en el moment actual, adquireixen una gran rellevància.

3.1. Sobirania nacional

Històricament, Catalunya s'ha anat configurant com a una realitat nacional, és a dir, com una nació, en un constant procés de transformació i mestissatge que l'ha construït i articulat.

En els últims temps, els ciutadans i ciutadanes de Catalunya hem expressat de manera clara i majoritària que constituïm una comunitat política sobirana amb el dret irrenunciable a determinar lliurement el nostre futur a través d'un referèndum; que hauria de ser efectiu, amb reconeixement i garanties.

Aquesta voluntat d'autogovern no és nova. S'ha fet palesa en diversos processos de canvi polític al llarg del temps. En la defensa persistent d'institucions pròpies davant el centralisme i l'absolutisme, en les diverses apel·lacions a l'Estat i la República catalanes durant els segles XIX i XX, en l'impuls de l'Estatut de Núria de 1932, en el propi procés constituent de 1977-1978 i fins i tot en la proposta de reforma estatutària aprovada pel Parlament de Catalunya el 2005. Projectes diversos que han cercat la construcció de la sobirania pròpia i la transformació del marc estatal existent com a dos processos entrelligats.

Actualment, vivim un període de clara transformació de la realitat nacional catalana en un món nou. Aquest es caracteritza per una sostracció constant de sobirania popular en favor de poders públics i privats amb poc, quan no nul, control democràtic. Procés que s'emmarca alhora en una gran transformació social, cultural i econòmica global que ha portat a l'erosió i a la reconfiguració de les sobiranes clàssiques.

Els canvis en curs estableixen un seguit d'interdependències que obliguen a articular la noció de sobirania sobre noves bases. És per això que, cada cop més, cobren sentit conceptes com els de sobiranes en transició, postwestfalianes (és a dir, postestats), o, a partir de principis democràtics, sobiranes compartides.

Un nou camí. A casa nostra, aquesta realitat es tradueix en un context específic: el procés de trencament de la Constitució territorial de 1978, que té la seva màxima expressió en la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut del 2010 i en els processos constants de recentralització practicats per l'Estat central en el marc de la crisi desfermada el 2008. Aquest procés ha arribat a un punt de no retorn. Per una àmplia majoria de catalans i catalanes, ja no es tracta de revisar el pacte del 78, sinó d'iniciar un camí nou.

Fem nostra i volem actualitzar la tradició majoritària del republicanisme catalanista i de les classes populars catalanes a partir de la defensa de sobiranes plenes i, a partir d'aquí, lliurement compartides.

En aquest sentit, apostem per la creació a Catalunya d'una república social, democràtica i ambientalment justa, com a màxima expressió i realització de la seva sobirania nacional. Una República que, a través d'un procés constituent, podrà compartir sobiranes, en allò que consideri i decideixi la ciutadania catalana, amb un estat que hauria de ser plurinacional.

Processos constituents. Per fer factible aquesta nova realitat, cal activar processos constituents que es reforcin mútuament tant a Catalunya com a Espanya i que tinguin en el seu centre el dret a l'exercici de l'autodeterminació dels pobles.

3.2. Municipalisme

Som un país amb una llarga tradició municipalista. Durant dècades, l'administració local ha estat l'encarregada de vetllar pel benestar de les persones, mantenint un contacte directe amb la realitat quotidiana de la ciutadania. A peu de carrer, el municipalisme democràtic i transformador ha fet una feina cabdal tant per millorar les condicions materials de vida de la gent com per al procés de construcció nacional de Catalunya com a un sol poble. Malauradament, aquest espai de proximitat ha estat utilitzat per determinades formacions polítiques per crear xarxes clientelars en favor dels seus propis interessos, d'esquenes a les necessitats de la gent. A més, durant els darrers anys, la fal·lera recentralitzadora del govern del PP ha anat limitant la capacitat d'autonomia del món local, convertint els ajuntaments en simples gestors de les polítiques del govern central. Aquesta realitat, sumada a l'abocament sistemàtic de responsabilitats per part del govern de la Generalitat, sense dotar dels recursos necessaris, ha convertit l'administració local en l'espai institucional més fràgil.

D'altra banda, però, amb victòries electorals com la del mes de maig de 2015 hem demostrat que els ajuntaments poden jugar un paper fonamental en la lluita per recuperar els drets de les persones. Barcelona i a altres ciutats rebels, sense oblidar les contribucions fonamentals del municipalisme transformador, ens demostren que es poden assolir grans avenços des del món local. Tot i les dificultats, tenim clar que és al món local on comença el camí per a l'alliberament de les classes treballadores.

Municipalisme ciutadanista. Entenem el municipi com l'espai de proximitat on les persones han de poder decidir, en comú, com fer front als seus problemes col·lectius. El municipalisme, per tant, es basa en retornar la sobirania a la ciutadania. És, de fet, el principal mecanisme de participació capaç de recollir la voluntat de veïns i veïnes i transformar-la en una nova realitat política a partir de mesures concretes. És des d'aquesta perspectiva que apostem pel món local com a espai clau en l'empoderament de les persones, contenint el domini creixent que exerceixen els poders econòmics, sovint a través de la innecessària gestió privada de serveis públics.

Autonomia municipal i govern local. Volem un model de sobirania municipal que doni plena autonomia als ajuntaments per decidir quines polítiques volen desenvolupar. Perquè volem decidir sobre tot allò que afecta les nostres vides, cal recuperar l'autonomia del món local.

Cooperació i coordinació supramunicipal. Al mateix temps, entenem que cal fixar fórmules de cooperació i coordinació entre els municipis i dels municipis amb les vegueries, els consells comarcals i altres entitats metropolitanes i supramunicipals. La cooperació i la coordinació són del tot necessàries per facilitar que els municipis puguin resoldre els seus problemes col·lectivament i en xarxa, desenvolupant així respostes més eficients i més eficaces que s'ajustin a les característiques territorials de les problemàtiques que es vulguin abordar en cada cas.

Municipalisme transformador. Creiem en un municipalisme que reivindiqui el món local com espai de canvi social i polític, de resistència i de transformació; i que, per tant, vagi més enllà de la consideració dels ajuntaments com a meres administracions de gestió. Volem una realitat municipal on valors com el feminisme, la solidaritat i la cooperació tinguin un paper protagonista; on les inversions i la gestió pública dels recursos es dirigeixin allà on ho requereixi la voluntat popular, recuperant així el control sobre els usos de l'excedent que la pròpia ciutat genera. Un municipalisme que aposti per economies locals justes, amb polítiques de fiscalitat ecològica i progressiva. Un municipalisme compromès amb la defensa del territori i del medi ambient i que garanteixi l'accés als drets bàsics a tot el país.

3.3. Europa i internacionalisme

Arreu del món, la ciutadania s'està rebel·lant contra el segrest de les sobirania pels mercats globals i per unes institucions transnacionals antidemocràtiques. Ens preocupa que sigui l'extrema dreta qui més s'està aprofitant d'aquesta crisi: confrontar grups humans, tancar fronteres per a les

persones i obrir-les per al capital és la base de la desigualtat. Per tant calen, més que mai, espais que defensin totes les sobiraniaes des d'una perspectiva internacionalista, pacifista i anti-racista.

Des d'aquest nou espai polític comú entenem que, en un món enxarxat de múltiples interdependències, les sobiraniaes mai no són absolutes. Reptes com el canvi climàtic o la financiarització de l'economia creuen fronteres. Per això defensem les sobiraniaes en xarxa a nivell global, és a dir, un món de col·laboració solidària entre iguals. Per aconseguir-ho, cal que els municipis, pobles i la ciutadania organitzada treballin a nivell global per construir alternatives des de baix.

Les relacions de Catalunya amb el Mediterrani, Europa i Amèrica Llatina són una part fonamental d'aquesta tasca. Hi mantenim vincles socials, econòmics i culturals i compartim el fet que els centres de poder econòmic consideren les nostres societats com a 'perifèriques' i fàcilment manipulables.

Casos com el de Grècia, on la *troika* ha imposat austeritat i privatitzacions contra el mandat democràtic, no poden repetir-se. No podem permetre que les institucions de la Unió Europea segueixin actuant en favor de les elits econòmiques i financeres, segrestant les sobiraniaes de la ciutadania. No ens falten motius: l'opacitat en la negociació de tractats com el TTIP o el CETA; el bloqueig per part dels estats membres a que la UE aculli a les persones refugiades; la militarització de les nostres societats...

Hi ha un debat a nivell europeu i dins d'aquest nou subjecte polític sobre quines estratègies podrien servir per democratitzar el continent. La necessitat de refundar la UE, superant l'intergovernamentalisme insolidari i impulsant la democratització de l'espai, combinat amb la fi de l'austeritat, per tal d'impulsar una UE vertaderament democràtica i amb major solidaritat política. Però això s'ha de combinar amb la consideració que la UE actualment té un disseny com a projecte deslligat del control democràtic i que, per tant, cal preparar el terreny per anar més enllà dels límits marcats pels tractats i institucions per construir, guanyar i recuperar sobiraniaes.

Aquest aprofundiment estratègic ha d'enriquir el debat sobre quina política vers la UE hauríem de tenir des de Catalunya i l'Estat, i que ens presenten línies de treball a desenvolupar i valorar conjuntament, en el camí d'un procés constituent europeu perquè sigui la ciutadania qui pugui decidir com ha de ser aquest futur.

Construir per decidir. Davant el segrest de les sobiraniaes a nivell europeu i global, apostem per construir alternatives des de baix i en xarxa, dins i fora de les institucions. Cal mostrar amb fets que les coses es poden fer d'una altra manera i replicar i escalar models d'èxit arreu del món; només així serà possible superar els sistemes institucionals i econòmics actuals. Els governs municipals i subestats van per davant dels estats en aquest sentit. En són exemples els milers de municipis i regions que s'han declarat lliures del TTIP; les xarxes de ciutats refugi i els compromisos de governs locals arreu del món amb metes de reducció d'emissions de carboni molt més exigents que les dels estats.

3.4. Sobirania econòmica

La primera fase de l'actual globalització econòmica -corresponent al període de després de la Segona Guerra Mundial- va ser d'una globalització superficial, en la que els estats podien seleccionar quines parts de l'economia protegir i quines obrir al comerç i les finances mundials. Aquests acords permeteren als estats solucionar els problemes de pèrdua de competitivitat devaluant les seves monedes. Els anys d'aquest règim econòmic i polític internacional van ser els més exitosos de la història del capitalisme, ja que van prioritzar la plena ocupació, el benestar social i el desenvolupament productiu propi a través de la combinació de protecció i obertura. Aquest model va quedar enrere amb la globalització neoliberal començada als anys 80. Des de llavors, la política dels estats ha passat a estar subordinada a les sancions i pressions dels interessos corporatius transnacionals, que s'encarreguen de fer que el món sigui un espai econòmic hiperglobalitzat, ple de dependències dels més febles respecte els més poderosos. Aquests

interessos, canalitzats a través d'institucions financeres neoliberals, sancionen i modifiquen les lleis estatals per adaptar-les al principi del lliure mercat, encara que això impliqui atemptar contra els interessos de la majoria de la ciutadania o contra el principi democràtic. Un escenari, doncs, on la ciutadania i els estats han perdut sobirania en benefici dels mercats.

Guanyar, recuperar i construir la sobirania econòmica. Creiem que cal guanyar en comú sobirania en l'àmbit de l'economia per tal que les institucions democràtiques puguin fer polítiques que prioritzin la plena ocupació, el benestar social i la reducció de desigualtats. No acceptarem com a fet inexorable del destí l'aprofundiment de la globalització neoliberal; si bé som conscients que vivim en un món interdependent on necessàriament haurem de compartir aspectes de la sobirania econòmica. Ara bé, volem contribuir a la construcció d'un món més democràtic i flexible, reivindicant aquelles eines de política econòmica que la globalització neoliberal ha anul·lat. Guanyar, recuperar i construir sobirania significa, necessàriament, tornar al paradigma de la democràcia, la plena ocupació i la protecció social, i abandonar el paradigma dels mercats i els tractats de lliure comerç. El pilar central sobre el qual construir aquest projecte de sobirania econòmica passa per no renunciar mai als compromisos adquirits amb la ciutadania. Tanmateix, creiem que -amb voluntat política- dins les restriccions del neoliberalisme també hi ha marge per fer millors polítiques: una fiscalitat redistributiva, l'impuls a la economia social i solidària o la integració de la perspectiva de gènere en els pressupostos en serien alguns exemples.

Les persones abans que el pagament del deute. Reivindiquem que caldrà establir, en la Constitució i en els textos legals propis, que la defensa dels drets i el benestar de la gent tenen prioritat per sobre del manteniment del pagament del deute i l'estabilitat financera. També, s'haurà de dotar al poder executiu del marc legal necessari per tal que pugui negociar i dur a terme operacions de reducció i/o reestructuració del deute, els seus terminis i els seus interessos. Cal, doncs, un nou contracte social on l'economia no estigui al servei de les corporacions, sinó al servei del bé comú.

Fiscalitat pròpia i solidària. La sobirania econòmica implica tant capacitar als municipis per donar les respostes que necessita la ciutadania com establir els marcs competencials democràtics més grans per poder construir una alternativa a la globalització neoliberal i a la devaluació d'estàndards socials. Catalunya ha de tenir una hisenda que permeti fer front a les necessitats del territori, sense oblidar la naturalesa solidària que ha de permetre compensar desequilibris econòmics interregionals entre els pobles de l'Estat espanyol i d'Europa. Caldrà fer servir aquest marc per posar en marxa polítiques contra-cícliques d'inversió i despesa que permetin amortir el gran cop de la crisi, i moure'ns en la direcció de la plena ocupació i el desenvolupament econòmic equilibrat i inclusiu. Hem d'anar més enllà de les restriccions fiscals establertes als tractats de la UE.

Democratització de les finances. Cal establir un nou estàndard democràtic i legal en relació a les finances. Proposem realitzar una auditoria del deute públic, amb l'objectiu de rebutjar el pagament del deute il·legal, il·legítim, odiós i socialment insostenible. També, en el marc d'un procés de reorganització intern del sistema financer, advoquem per fer auditories de les entitats financeres i posar en marxa lleis de reducció del deute de les famílies més endeutades -amb especial èmfasi en el mercat hipotecari- i amb problemes econòmics. De la mateixa manera, considerem imprescindible el retorn de les ajudes rebudes per la banca.

Banca pública. Necessitem una banca pública, sumada a l'existent banca ètica, que garanteixin l'accés dels serveis financers en condicions d'igualtat, sense clàusules abusives. Proposem, doncs, posar en marxa un sistema de banca pública catalana que doni suport als projectes de les famílies catalanes i faci d'impuls al nou desenvolupament productiu.

Democratitzar i refundar els organismes econòmics multilaterals. Volem contribuir a la democratització dels òrgans multilaterals econòmics supranacionals, ja que actualment són preses dels interessos del neoliberalisme. Cal tornar a establir un consens global basat en òrgans financers-monetaris i comercials que responguin a l'interès democràtic. Per això caldrà impugnar fermament els actuals òrgans antidemocràtics com l'OMC, l'FMI, el Banc Mundial o el Banc Central Europeu. Si aquests organismes no canviessin la seva naturalesa, caldria considerar la seva substitució per noves institucions que servissin a un internacionalisme democràtic.

3.5. Sobirania tecnològica

Els moviments polítics contemporanis hem d'explorar els reptes que planteja l'augment de les plataformes tecnològiques, la proliferació dels sensors en la vida quotidiana i el continu canvi cap a una economia intensiva en l'ús de les dades. Tenint en compte les tendències recents a buidar les comunitats polítiques de poder de decisió -ja sigui a través de nous tractats internacionals com el TTIP o mitjançant les formes emergents d'extracció de dades que facilita la digitalització- és necessari posar sobre la taula la qüestió de la sobirania tecnològica en les seves múltiples dimensions.

La situació actual es veu agreujada pel fet que la naturalesa altament política de la indústria tecnològica, així com les nombroses amenaces que representa per a la sobirania, sovint passen desapercebudes. Una gran part de la població s'ha convertit en consumidora de serveis gratuïts i d'aplicacions promogudes per plataformes digitals que sovint violen la seva privacitat, la protecció de les dades o la lliure decisió sobre la informació. El focus de Silicon Valley és convertir les dades en un actiu intangible i un producte per ser venut i comercialitzat en els mercats financers. A canvi de poder gaudir d'un servei personalitzat i de qualitat, ofert per part de proveïdors privats, els ciutadans han d'acceptar ser contínuament controlats i monitoritzats per les empreses tecnològiques. Un model que s'ha definit com el "capitalisme de vigilància".

Sobirania tecnològica per a totes les sobiranies. Hem d'entendre la qüestió de la sobirania tecnològica dins el marc, més ampli, de les lluites que s'oposen a l'austeritat i la mercantilització. Els esforços per establir o recuperar la sobirania en el domini de la tecnologia ha d'anar lligat a la recuperació de sobirania en altres àmbits, com l'alimentació, l'energia, l'habitatge o les finances. Tots aquests àmbits estan sent, cada vegada més, dominats per les plataformes tecnològiques i de dades digitals. Hem de ser conscients que corporacions com Monsanto s'està desplaçant cap al terreny de les "big-data", mentre empreses com Google o Apple s'han convertit en actors molt rellevants en l'àmbit de l'energia. Les anomenades empreses de "consum col·laboratiu", com Airbnb, estan desafiant les polítiques públiques d'habitatge assequible, provocant un augment del preu del lloguer i una creixent financiarització de la vida urbana. Uber, al seu torn, és una màquina de precarització del treball, reduint les possibilitats de protecció social i de negociació col·lectiva.

Propietat pública i comuna de les dades. Cal posar al centre de la nostra agenda política la qüestió de la propietat de les dades. La majoria de les dades, que són un recurs comú fonamental per al nostre futur, es troben avui emmagatzemades en grans servidors corporatius i són del tot inaccessibles per al bé comú. Des del nostre espai polític, per contra, apostem per formes alternatives de propietat pública i comuna de les dades, doncs entenem que poden contribuir a crear una economia més democràtica i col·laborativa; superant així la lògica de funcionament de les xarxes privatitzades orientades al mercat i a l'eficiència.

Infraestructures digitals comunes. Més enllà de les dades com a font de riquesa, la sobirania tecnològica afecta les formes d'interacció i coordinació social. El disseny de les xarxes socials, les infraestructures de l'administració pública, els serveis de producció digital col·laborativa... tots orienten i canalitzen l'acció col·lectiva en una direcció dissenyada principalment pel sector privat, generant dependències de serveis, privatitzant el coneixement col·lectiu, i controlant i orientant l'acció social i institucional. La recuperació de la riquesa social de les dades i la coordinació de l'acció social passa per impulsar infraestructures digitals comunes, reapropiables per mitjà de processos i comunitats democràtiques. Per fer-ho és fonamental incidir en arquitectures lliures i obertes, des del *hardware* fins als protocols i formats, passant pel codi i les llicències de contingut; condició indispensable per generar, al seu torn, comuns del coneixement que sostreguin la riquesa social digital de les mans del capitalisme corporatiu global.

Tecnologies per a la sobirania. Fer front als reptes de la sobirania tecnològica requereix, també, el desenvolupament i foment de les tecnologies per a la sobirania: plataformes digitals per a la democràcia, monedes digitals sobiranes, programari de gestió d'infraestructures, comunicació, intel·ligència col·lectiva, etc. La clau per recuperar la sobirania en altres àmbits és posar a disposició

i apostar per noves (i velles) tecnologies socials que permetin la governança democràtica de les infraestructures i els serveis públics-comuns, a través de sistemes de transparència, participació, rendició de comptes i comunicació directa. Les tecnologies digitals han d'entendre's sempre com complementàries dels processos socials allà on aquests tenen lloc (sigui a la xarxa o al barri). Així, no es tracta de substituir els mecanismes no digitals (consells, assemblees, manifestacions, conflictes social, etc.) per tecnologies digitals; sinó de reforçar-los i complementar-los digitalment. Sense ignorar, igualment, la profunda transformació i democratització que les pròpies tecnologies poden aportar, sempre i quan siguin sobiranes, obertes, lliures i apropiables.

3.6. Sobirania alimentària i energètica

L'alimentació i l'energia són drets, són necessitats bàsiques que condicionen la salut humana i la nostra qualitat de vida; a la vegada que representen una connexió directa amb l'entorn en el qual vivim i del qual depenem.

L'agricultura es el principal sector productor d'aliments i el principal sector en la gestió del nostre territori. Dels i de les pageses depèn la nostra alimentació, la nostra salut i el nostre paisatge. A Catalunya les polítiques agràries s'han basat sempre en la promoció d'un model agroalimentari industrial, un model caracteritzat per l'ús intensiu d'agrotòxics i que promou l'augment de la productivitat i la competitivitat com a millor opció per defensar el sector productiu local de les amenaces d'una producció globalitzada i d'una cadena alimentària controlada per la gran distribució. L'expansió de l'agricultura industrial està basada en l'extensió dels monocreus, l'augment de la mida de les finques, l'aposta per les produccions més valorades als mercats i la construcció d'infraestructures. Les xifres econòmiques avalen aquesta estratègia, però no així la resta d'indicadors que vinculen l'agricultura industrialitzada amb impactes socials i ambientals negatius: pèrdua de coneixements tradicionals, substitució del tradicional mosaic paisatgístic per immenses extensions de monocultius, desintegració de les xarxes locals de distribució d'aliments, contaminació d'aqüífers, degradació de la fertilitat dels sòls, consum desafortat d'aigua, problemes de salut per l'ús d'agroquímics i fertilitzants que s'incorporen a la xarxa d'abastiment d'aigua, o a la ingent acumulació de purins i altres subproductes tòxics de la ramaderia intensiva.

L'agricultura intensiva produeix sense pageses i pagesos. Els pocs que romanen en actiu s'han convertit en empresaris d'unes explotacions generalment sobretecnificades que generen escassos marges de benefici i són completament dependents de la indústria agroquímica, dels combustibles fòssils, de les polítiques públiques (construcció d'infraestructures agràries, ajudes a la producció) i dels crèdits bancaris. La situació es considera crítica des de fa anys i les perspectives no són gens tranquil·litzadores. La població activa agrària suposa menys del 2% de la població activa i la manca de relleu generacional es manifesta en un preocupant envelliment de la pagesia catalana. Es tracta d'un sector molt especialitzat però molt poc diversificat. La nostra dependència de la ramaderia i alguns cultius específics és molt alta. Tenim així una ramaderia que depèn del comerç internacional de cultius com la soja, que tenen unes repercussions ambientals i socials molt greus als països on es produeixen. L'impacte sever que té l'agricultura i la ramaderia industrial sobre el canvi climàtic també és un altre element significatiu que qüestiona tot el model.

En l'àmbit de l'energia, d'altra banda, Catalunya té una gran dependència dels combustibles fòssils i de l'energia nuclear. El petroli, un recurs que s'està esgotant, és la principal font d'energia primària. Amb l'assoliment del *peak oil* aquesta dependència del petroli pot provocar un augment exponencial del preu dels carburants, incrementant així la situació d'injustícia ambiental pel que fa a la desigualtat en l'accés a l'energia. Per altra banda, més del 50% de l'electricitat consumida a Catalunya és d'origen nuclear, una font energètica que depèn de les importacions d'urani. Renunciar a l'urani i als combustibles fòssils, com nosaltres proposem, serà un pas endavant decisiu cap a la sobirania energètica i un estalvi enorme. La radiació solar, el vent i les altres energies lliures són gratuïtes i no les hem d'importar. Alhora, en la mesura que petroli, gas i urani són motius de tensions i guerres arreu del món, la transició energètica que proposem serà una contribució a la pau mundial.

Capacitat de decisió i participació. Volem poder decidir sobre les polítiques agrícoles, alimentàries i energètiques que afecten a Catalunya. Hem de poder protegir la salut, la producció i el comerç agrícola ecològic interior, amb l'objectiu d'aconseguir un desenvolupament sostenible, garantir la seguretat alimentària i energètica i contribuir a refredar el planeta. Calen nous canals de participació, deliberació i decisió sobre les estratègies alimentàries i energètiques de Catalunya, que funcionin de forma transparent i democràtica; donant suport a bancs i fires d'intercanvi de llavors; posant en marxa campanyes informatives sobre productes locals agroecològics i formes de produir i consumir energies netes. Volem un país on tota la població tingui garantit l'accés a l'alimentació i a l'energia.

Autosuficiència territorial. Apostem per un model econòmic que incrementi la sobirania alimentària, energètica i de matèries primeres per reduir els fluxos de llarg recorregut innecessaris i, al mateix temps, reduir l'endeutament extern. Per aconseguir-ho cal incrementar l'autosuficiència territorial en energia i alimentació, orientant l'economia cap a mercats de proximitat i diversificant l'oferta (més policultius, més pageses). Només apostant per cicles de distribució curts aconseguirem reduir el malbaratament energètic i alimentari.

Revitalització agroecològica del món rural. Cal desenvolupar una política agroalimentària vinculada al territori, considerant el sector agrari com a factor estratègic per contrarestar els efectes de la crisi ecològica i alimentària global. Apostem per reconnectar la indivisible relació entre el camp i la ciutat, impulsant un model de producció, distribució i consum d'aliments ecològics, estacionals i de proximitat. A més de proveir productes consumibles, la revitalització agroecològica del món rural pot oferir també molts altres serveis ecosistèmics vitals per a tota la societat: reduir la contaminació i pal·liar el canvi climàtic acumulant carboni al sòl i els arbres, millorar la fertilitat natural del sòl, garantir el bon estat ecològic de les masses d'aigua i contribuir a mantenir la biodiversitat del nostre país. Aquest és un model que posaria en valor la funció social de la terra, enfortidora del teixit social i econòmic local. Es permetria així el reconeixement de la funció social que juga la pagesia, afavorint el retorn al camp i fent de l'agricultura una activitat viable per al jovent.

Dret a una alimentació sana i saludable. La gent que viu a Catalunya ha de poder tenir dret a alimentar-se de forma sana i saludable, amb aliments lliures d'agrotòxics i transgènics, i produïts amb unes condicions respectuoses amb l'entorn.

Autosuficiència i democratització del sistema energètic. La sobirania energètica es basa en la no dependència de fonts energètiques externes i contaminants. Ara bé, de res serveix l'autosuficiència si la ciutadania no té capacitat de decisió sobre el model energètic. Per això cal democratitzar el sistema energètic -ara en mans de l'oligopoli elèctric que domina arreu de l'estat la generació, la distribució i la comercialització de l'energia- i posar-lo sota el control de la ciutadania.

Estratègia compartida. El canvi de model energètic que proposem, però, no es pot realitzar de forma aïllada a Catalunya. El sistema energètic català està fortament interrelacionat amb el del conjunt de l'estat i, cada vegada més, amb Europa. Per això cal una estratègia compartida amb tots els sectors que treballen a l'estat i a Europa per impulsar la transició a un nou model energètic.